

קובץ

האור לחיים

שנה חמישית

מאמרים ושיחות
מזן ראש הישיבה
הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת בשלח תשפ"ב

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
18:07	17:34	* 16:42	י-ם
18:02	17:31	16:39	ת"א
18:02	17:30	16:38	חיפה
18:07	17:34	16:42	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 16:22

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת בשלה תשפ"ב

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אהר"ך" - חומש שמות

1 מדוע לא אמרו המלאכים שירה?

פניני אור החיים הקדוש:

5 פירוש המילה - "וַיְהִי"

פרשה למעשה:

16 "חכם לב יקח מצות"

19 פניה ישירה אל ה' יתברך

הילולת הצדיק:

21 קדושתו של רבי שלום שרעבי זיע"א

מדוע לא אמרו המלאכים שירה?

שהנס נעשה להם בעצמם, אבל המלאכים אינם רשאים לומר שירה.

וַיָּבֵא בֵּין מַחֲנֵה מִצְרַיִם וּבֵין מַחֲנֵה יִשְׂרָאֵל וַיְהִי הָעָנָן וַיַּחֲשֹׁךְ וַיֹּאדָר אֶת הַלְּלִיָּה וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלְּלִיָּה

(שמות יד, כ).

אולם ניתן לבאר את הדברים ביתר עמקות:

חז"ל (מגילה י"ע"ב) דרשו על פסוק זה: "ביקשו מלאכי השרת לומר שירה,

הכתוב אומר

אמר הקדוש ברוך

(ישעיהו י' כז): "וְחָפַל

הוא: מעשה ידי

עַל מִפְּנֵי שָׁמֶן".

בְּקִשׁוּ מַלְאֲכֵי הַשְּׂרָת

טובעים בים ואתם

וּדְרָשׁוּ עַל כֵּךְ

לִזְמַר שִׁירָה, אָמַר

אומרים שירה?".

חז"ל (סנהדרין צד

הפירוש הפשוט

ע"ב): "חובל עולו

הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא:

הוא, שהקב"ה לא

של סנחריב מפני

מַעֲשֵׂה יָדֵי טוֹבְעֵינ בַּיָּם

חפץ שיגרם שום

שהיה דולק בבתי

צער, לשום יציר

כנסיות ובבתי

נוצר, גם לגוי.

מדרשות".

וְאַתֶּם אוֹמְרִים שִׁירָה?!

אף שהכתוב אומר

חז"ל אומרים

(תהלים צד, א): "אֵל

שחזקיהו ניצל את

נְקָמוֹת ה' אֵל

כוחו וסמכותו כמלך להרבות תורה

נְקָמוֹת הוֹפִיעַ", וחז"ל דרשו על כך

בעם ישראל.

(ברכות לג ע"א): "גדולה נקמה שניתנה

הוא הבין שאם הקב"ה נתן לו שלטון -

בין שני שמות", מכל מקום רק בני

עליו לנצלו להרבות תורה: "מה עשה?

ישראל רשאים לומר שירה, משום

כבשית כל מדינתא?! הלא היא זעירא וחלשא מכל כרכי עממיא דכבשית בתקופה ידי". [פירוש: "וכי זו היא העיר ירושלים, אשר בעבורה אספתי את כל מחנות לוחמי, ובעבורה כבשתי את כל המדינות בהן עברתי בדרכי אליה?! והלא היא קטנה וחלשה מכל כרכי האומות אשר כבשתי בחזק ידי"]...

הוא הורה לחייליו, שהיו יגעים מן הדרך, לנוח בשאר היום והלילה, "למחר אייתי לי כל חד וחד מינייכו גולמו הרג מיניה" [מחר בבוקר, כשנצא להילחם, יביא לי כל אחד מכם חתיכה מחומת העיר הרעועה, אותה נבקע]...

ומה היה לו לחזקיהו כהגנה מול כל הצבא האדיר הזה?

שמון!

נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמר: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו! בדקו מדין ועד באר שבע ולא מצאו עם הארץ, מְגֵבֶת וְעַד אֲנִיטְפָרְס וְלֹא מִצָּאוּ תִינוּק וְתִינוּקָתָא, אִישׁ וְאִשָּׁה, שְׁלֵא הִיוּ בְקִיָּאִים בְּהִלְכוֹת טוֹמְאָה וְטַהֲרָה!"

אלו היו "כלי המלחמה" של חזקיהו מול צבאו האדיר של סנחריב, שבא להלחם על ירושלים!

לפי המתואר בגמרא (שם) הצבא מנה מיליונים רבים של חיילים, כשרק ראשי הגייסות (המפקדים), מנו מאה שמונים וחמישה אלף!

חז"ל (שם צה ע"א) מוסיפים, שכאשר סנחריב הביט על ירושלים, מבעד לחומה, הוא לעג לגודלה ולכוחה ואמר: "הלא דא היא קרתא דירושלים דעלה ארגישית כל משיריתי, ועלה

להצלחה ברוחניות ובגשמיות
אלי בן זהבה

אבל חזקיהו ידע את האמת. אם יש תורה - אין צורך בשום דבר נוסף! התורה שומרת עלינו! "אני חומה וְשָׂדֵי פְּמַגְדְּלוֹת" (שיר השירים ח, ט), דורשים חז"ל (פסחים פז ע"א): "אני חומה - זו תורה, ושדי כמגדלות - אלו תלמידי חכמים".

"תורא מגנא ומצלא".

"וחובל על מפני שמן - חובל עולו של סנחריב מפני שמנו של חזקיהו שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות!" כל זמן שעם ישראל יושבים ולומדים תורה - הקב"ה עושה לו ניסים ונפלאות גמורים, כמאמר הכתוב (שמות יד, יד): "ה' יִלְחַם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְּחַרְשׁוּן". המענה לכל האוייבים, הקמים עלינו לכלותנו, הוא המענה שענה חזקיהו: "נעץ חרב על פתח בית המדרש ואמור: כל מי שאינו עוסק בתורה ידקר בחרב זו!" כאשר יבדקו מדין ועד באר שבע, ולא ימצאו עם הארץ, תינוק ותינוקת, איש ואשה, שאינם בקיאים בהלכות טומאה וטהרה - זוהי ההגנה הטובה ביותר

השמן שהיה דולק בבתי כנסיות ובבתי מדרשות!

שמן שלאורו כל עם ישראל לומדים תורה, ביגיעה ובהתמדה, יומם ולילה, ועד כדי כך שגם הילדים היו בקיאים בהלכות הסבוכות ביותר שבתורה!

"וַיְהִי בַּלַּיְלָה הַהוּא וַיֵּצֵא מִלְּאֲפֵי ה' וַיִּדְּף בְּמַחְנֵהוּ אֲשׁוּר מֵאֶה שְׁמוֹנִים וַחֲמִשָּׁה אֲלָף וַיִּשְׁכְּמוּ בַבֶּקֶר וְהָיָה כָּלֶם פְּגָרִים מֵתִים" (מלכים ב יט, לה). סנחריב קם בבוקר, ומסתמא החל לעשות מפקד: "כל החיילים! עמוד דום!" "כל החיילים! עבור לנח!" - אך אף חיל לא זו... כולם ממשיכים לשכב... "כולם פגרים מתים"!!!

היו "חכמים גדולים" שחלקו על משנתו של חזקיהו המלך! לדעתם, בהחלט חשוב ללמוד, אבל צריך גם לעבוד... הם היו בקיאים בתורה, וידעו לצטט פסוקים... "וַיִּבְרַכֶּה ה' אֶלְקִיָּהּ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה" (דברים טו, יח) מכאן שצריך האדם לעשות... צריך צבא... אם לא יהיה צבא מי ילחם נגד צבאו של סנחריב!?

כנגד כל הצרות.

וזהו שאומרים חז"ל בענין קריעת ים סוף: "ביקשו מלאכי השרת לומר שירה", כלומר: הם רצו שהקב"ה יגלה את אוזנם של המצרים, כדרך שגילה את אוזנם של חייליו של סנחריב, ואז - כשהמצרים ישמעו את השירה - הם ימותו, ולא יהיה צורך להטביע אותם בים.

אבל הקדוש ברוך הוא רצה למדוד למצריים מידה כנגד מידה, וכשם שהם טיבעו את בני ישראל - "מעשה ידי" - בטיט וביאור, כן רצה לנהוג בהם ולהטביעם בים, ולא הסתפק בכך שימותו על ידי שמיעת שירת המלאכים.

כיצד נהרג כל הצבא האדיר הזה של סנחריב בלילה אחד?

יש על כך כמה דעות בגמרא (סנהדרין צה"ע"ב). לדעה אחת "אוזניים גילה להם, ושמעו שירה מפי חיות ומתו". לכל אדם יש עורלה מסויימת האוטמת את אוזנו מלשמוע דברים רוחניים, נשגבים ועליונים. הקב"ה גילה את אוזניהם של החיילים האשורים, והם שמעו את השירה שחיות הקודש, מלאכי השרת, אמרו בלילה, ומזה מתו כל אנשי צבא סנחריב! הגוף לא יכול לעמוד בשירה הנשגבה, המספרת כבודו ורוממותו יתברך, ובהתחרם אל השירה הזאת, מתו.

ניתן להקדיש את העלון לברכה, הצלחה
זיווג הגון, רפואה שלימה
או להבדיל, לעילוי נשמה
לפרטים: 02-5000455
orhachaim4@gmail.com

פירוש המילה - "וַיְהִי"

השיעבוד הקשה, מעבודה קשה בחומר ובלבנים וכל עבודה בשדה תחת שלטון פרעה. והנה מגיעה העת המיוחלת, עם ישראל יכול לצאת ממצרים, פרעה קורא למשה ולאהרן באישון לילה ומצווה עליהם: "קומו צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם אַתֶּם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עִבְדוּ אֶת ה' פְּדַבְּרֶכֶם" (לעיל יב, לא). למרות השמחה הגדולה אנו מוצאים כי התורה הקדושה נוקטת בלשון צער ואבל.

ה"אור החיים" הקדוש עמד גם הוא על שאלה זו באריכות, וביאור דבריו כך הוא:

הקב"ה הנהיג את יציאת ישראל ממצרים באופן שבו כלפי חוץ היה נראה, כביכול, שהכוח לשלחם מסור לפרעה, ובידו ההחלטה האם לשחררם או לא. הקב"ה לא תפס את פרעה באפו וכפה עליו להניח לבני ישראל, אלא המתין עד שפרעה

וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעֲה אֶת הָעָם (שמות יד, יז)

כותב "אור החיים" הקדוש:

"צריך לדעת למה אמר לשון צער במקום גילה ורגן. עוד למה כינה הענין כפרעה ולא כאדון המעשים כי הוא המוציא אותנו מארץ מצרים וגו'".

חז"ל (מסכת מגילה דף י ע"ב) עמדו על המלה "וַיְהִי" אשר היא מלשון וי וצער, כפי שנאמר: "וַיְהִי בְיָמֵי אַחְשָׁוְרוֹשׁ" (אסתר א, א) וכן "וַיְהִי בְיָמֵי שְׁפֹט הַשְּׁפֹטִים" (רות א, א).

לכאורה קשה, מה שייך כאן לשון צער, הלא יציאת מצרים הסבה שמחה גדולה לישראל, שזכו לצאת מהשיעבוד לאחר שעבדו בפרך במשך מאתיים ועשר שנה. ואם כן על פניו ראוי היה לומר: "והיה בשלח פרעה", כיון שתִּיבַת 'והיה' היא לשון שמחה.

במשך מאתיים ועשר שנה המתין עם ישראל בכליון עיניים ליום הנכסף, שבו יוכל להיחלץ מעל

רדפו אחריהם במדבר.

ה"אור החיים" הקדוש מביא תירוץ נוסף, ויסוד הדברים מבואר בזוהר הקדוש (ח"ב דף מה ע"ב), שבכל מקום שנאמר "העם", כוונת התורה אינה לעם ישראל, אלא לערב רב שהסתפח אליהם ביציאת מצרים. על פי זאת מבאר האור החיים הקדוש, כי תיבת "ויהי" מרמזת על הצער הגדול שנבע מכך, שפרעה שלח עם בני ישראל גם את "העם", הלוא הוא הערב רב, שדבק בבני ישראל והחליש את אמונתם הצרופה.

בגלל הערב רב סבל עם ישראל לאורך כל הדרך. אנשי הערב רב הם שאמרו: "נִתְּנָה רֵאשׁ וְנִשְׁוֵבָה מִצְרַיִם" (במדבר יד, ד), "זְכַרְנוּ אֶת הַדָּגָה אֲשֶׁר נֹאכַל בְּמִצְרַיִם חֲנָם" (במדבר יא, ד-ה), והם שהסיתו את עם ישראל לחטוא בחטא העגל.

על כן נקטה התורה "וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעֲהַ אֶת הָעָם" בלשון צער ואבל, על אנשי הערב רב שיצאו באותה עת ממצרים

אמר מרצונו: "קוֹמוּ צְאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם אַתֶּם גַּם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְלָכוּ עִבְדוּ אֶת ה' כְּדַבְּרְכֶם".

היות ועל פניו נראה כי יציאת ישראל היתה תלויה בהסכמתו של מלך מצרים, סבר פרעה כי ביכולתו להחזיר את ישראל למצרים. ולכן יצא עם עמו למדבר ורדף אחריהם כדי לשעבדם בשנית.

לו היה פרעה מבין כי בני ישראל יוצאים ממצרים בעל כורחו, הוא לא היה מעלה בדעתו לרדוף אחריהם, לאחר שנוכח לראות כי הם לא נתונים עוד תחת מרותו. אבל הקב"ה בכוונה תחילה נתן בלב פרעה את המחשבה כי הוא המחליט, והוא השליט. זאת כדי להראות עוד ניסים ונפלאות בים סוף.

זהו שנאמר: "וַיְהִי בְשִׁלַּח פְּרַעֲהַ אֶת הָעָם", כיון שפרעה סבר בגאוותו כי הוא המשלח את ישראל על פי רצונו. כיון שכך, נקטה התורה בלשון צער, כיון שעל ידי מחשבת פרעה, נגרם צער לישראל, בעת שפרעה ועמו

"שלום לאלוקי ישראל", לאחר מכן
 "שלום לעיר ירושלים", ולבסוף
 "שלום למלך חזקיהו".

אמרו אנשי המלך לנבוכדנאצר:
 "קרנא דאיגרתא איהו ליהוי פרונקא",
 כלומר בעל הרעיון הוא יהיה השליח
 לבצעו.

צעד נבוכדנאצר שלש פסיעות כדי
 לעכב את השליח שבידו נשלח
 המכתב. כאשר נבוכדנאצר עמד
 לפסוע את הפסיעה הרביעית, בא
 המלאך גבריאל והעמידו על מקומו.
 ואומרים חז"ל, כי בשכר שלוש
 הפסיעות שפסע נבוכדנאצר לכבוד
 ה' יתברך, זכה למלכות וגדולה, ועקב
 כך השתעבדו ישראל תחתיו. ואילו
 היה נבוכדנאצר פוסע פסיעה רביעית
 לכבוד ה', לא היתה, חלילה, תקומה
 לעם ישראל לעולם.

והיו עתידים להחטיא את ישראל.

ממשיך ה"אור החיים" הקדוש
 ומעלה תירוץ נוסף על פי דברי חז"ל
 (סנהדרין צו ע"א), כי מרדך בלאדן מלך
 בבל, ביקש לשלוח מכתב לחזקיהו
 המלך, ולשאול בשלומו. באותה
 עת נבוכדנאצר הרשע, אשר שימש
 כסופרו של מלך בבל, לא נוכח בארמון
 המלוכה. על כן כתבו משרתי המלך
 את המכתב על פי דעתם. כעבור זמן
 מה הגיע נבוכדנאצר ונודע לו כי נוסח
 המכתב הוא: "שלום למלך חזקיהו,
 שלום לעיר ירושלים, ושלום לאלוקיו
 הגדול".

כאשר שמע נבוכדנאצר את הדברים,
 הוא טען כי אין ראוי להזכיר את העבד
 לפני האדון, ויש לכתוב תחילה:

לעילוי נשמת

פירחה בת רבקה ז"ל

בכוחם לעמוד מולם. היה צריך אפוא קודם לזקוף את קומתם לתקופה מסוימת, ואז יוכלו לעמוד בקשרי מלחמה (שמות רבה כ, יז).

ובאמת מובא במדרש, שהכנענים שרפו את הזרעים, עקרו את האילנות, קצצו את הנטיעות וסתרו את הבניינים, כי חששו שמיד בצאת ישראל ממצרים יגיעו לארץ ישראל, ובכדי שלא יהנו ישראל, איבדו את הכל. לאחר שראו שעם ישראל בושש לבוא, חזרו שוב ובנו בתים, ונטעו עצים יפים עוד יותר, ואז באו ישראל וקיבלו את הכל מן המוכן, כנאמר: "לָתֵת לָךְ עָרִים גְּדֹלֹת וְטֹבֹת... פְּרָמִים וְיִזְיָתִים אֲשֶׁר לֹא נִטְעָתָ" (דברים ו, יא).

אכן כשהגיע יהושע עם עם ישראל לארץ ישראל, נפגשו בתחילה עם העיר יריחו, שבנו את חומתה במשך ארבעים שנה. העיר היתה בנויה בחומה עצומה וגם גובהה היה רב. עם כל זאת, שבע הקפות ותקיעות שופר - הספיקו להורידה לתוך האדמה, נמצא שהצלחת ישראל אינה בכוחם

בעת שפרעה שלח את ישראל, הוא אמר בליבו: 'הרי עם ישראל עבדו בארצי במשך מאתיים ועשר שנה, אלוהו אותם ביציאתם'.

וכדי לבטל מחשבתו, ועל מנת שלא יזכה לשכר פסיעות, סובב הקב"ה את ישראל בדרך ארוכה, כדי שפרעה ימנע מללוות אותם. על כן אמרה התורה "וַיְהִי" בלשון צער, כי עקב מחשבת פרעה נאלצו ישראל ללכת בדרך ארוכה.

באופן אחר ביארו המפרשים, שהיה זה צער רוחני לישראל, על "כִּי קָרֹב הוּא" (שמות יג, יז) שעדיין היו קרובים בדעותיהם למצרים, וצריך להסב את העם עד שיטהרו את מוחם ואת מחשבותיהם מטומאת מצרים שהיו שקועים בה.

כמו כן, עם ישראל היה עם כנוע, עם ראש מושפל, לאחר שבמשך שנים רבות היו עבדים למצרים, ואם יגיעו באופן פתאומי לארץ ישראל, ויצטרכו להילחם עם שבעת העממים, לא יהיה

במשך מאתיים ועשר שנים שהו בני ישראל במצרים, וכאשר הגיע זמנם לצאת מהשיעבוד, הראה הקב"ה בפניהם ניסים גלויים ומופתים עצומים, עד שכל אדם ואדם, אפילו הרחוק ביותר, שראה את הפלאות, היה חייב להשתנות ולהתקרב אל ה' כאחד הצדיקים.

אמר רבי לוי יצחק זצ"ל לתלמידיו: "אומר לכם את האמת, לו אני הייתי במקום פרעה, בשום פנים ואופן לא הייתי משלח את ישראל!"

"מדוע?" תמהו תלמידיו.

"הלא פרעה ראה ניסים ונפלאות שאין כדוגמתם בעולם", השיב הרבי. "הוא ראה את היאור הופך לדם. הוא חזה בצפרדעים הנכנסים לבטנו, בעוד הוא נותר בריא ושלם. הוא צפה כאבני ברד ואש הנזרקות משמים, ואף על פי כן לא ארע לו דבר. והיות ופרעה ראה במו עיניו ניסים ונפלאות כל כך גדולים, כיצד היה הוא מסוגל להסכים לשלח את ישראל? אני במקומו הייתי מותיר אותם במצרים כדי שאוכל להמשיך

ועוצם ידם אלא בסייעתא דשמיא.

עוד ניתן ליישב לשון הכתוב: "וַיְהִי בְּשִׁלַּח פְּרַעְהָ אֶת הָעָם", כי בני ישראל סברו שפרעה הוא זה ששלחם ממצרים, ושכחו שה' יתברך הוא זה שעשה את הכל, כפי שנאמר: "אוּ הַנִּסֵּה אֱלֹקִים לְבוֹא לְקַחַת לּוֹ גּוֹי מִקֶּרֶב גּוֹי" (דברים ד, לד).

לפתע שכחו בני ישראל את כל הניסים והנפלאות שעשה להם ה' יתברך, ואת כל המכות שהביא על מצרים. הם חשבו שיצאו ממצרים מפני שפרעה קם באמצע הלילה ואמר: "קוּמוּ צְאוּ מֵתוֹךְ עַמִּי". בני ישראל לא השכילו להבין כי הקב"ה סובב הכל בידו החזקה ובזרועו הנטויה, וגרם לפרעה לקום בעוד ליל כדי להוציאם ממצרים, על כן נקטה התורה בלשון צער.

רבי לוי יצחק מברדיטשוב זצ"ל, סגורם של ישראל, ביאר את הדברים בדרך מליצה.

כעבור תקופה שבה הוא רואה ניסים ונפלאות, הוא מבקש מחברו שיאמר לצדיק שיברך גם אותו.

כך נהג פרעה, שלא האמין בה' ולא רצה לשלח את ישראל, כפי שנאמר: "לֹא יַדְעֵתִי אֶת ה' וְגַם אֶת יִשְׂרָאֵל לֹא אֶשְׁלַח" (שם). אך אף על פי כן, לאחר שראה את הניסים והנפלאות שעשה ה' לישראל במצרים, התחזקה אמונתו בקב"ה והוא ביקש מעם ישראל שיברכו אותו, ויתפללו גם עליו.

עוד ניתן לבאר, כי לשון הצער בא לבטא את צערן של פרעה, שלא הפיק כל תועלת מעמלם של ישראל.

פרעה יכול היה לנצל את חוכמתם של ישראל ולפתח באמצעותם מפעלים גדולים עד מאוד, אך תחת

ולחזות בנפלאות הבורא יתברך!"

על פי זאת ניתן לפרש כי התורה נקטה בלשון צער ואמרה: "וַיְהִי בְשַׁלַּח פְּרָעָה", כי פרעה עצמו הצטער ואמר: "אוי, כמה חבל, כל זמן שישראל היו במצרים, ראיתי את יד ה' בניסים ונפלאות גדולים שעשה לעמו. אך עתה, לאחר שיצאו ממצרים, לא אוכל עוד לחזות במופתי הקב"ה".

המכות שהביא הקב"ה על המצרים, חיזקו את ליבם של ישראל, ואפילו פרעה, שהיה אפיקורוס גמור ורחוק מכל אמונה, ביקש בסופו של דבר כי עם ישראל יברך אותו ויתפלל עליו, כפי שנאמר: "וַיְבַרְכֵתָם גַּם אֹתִי" (שמות יב, לב).

דומה הדבר לאדם, שאינו מאמין בתורה הקדושה ובצדיקים, אך

לעילוי נשמת
יחיא בן לולוה ז"ל

כשרונותיהם המופלאים לטובתי. הרי הייתי יכול לטפח ולפתח את מצרים בעזרת עם ישראל. מדוע השתמשתי בהם כפועלי בניין? מדוע החמצתי את ההזדמנות היקרה שנקרתה לפתחי!."

רק ביציאתם, הכיר פרעה בגדולתם של ישראל שהם 'עם' סגולה, כמו שנאמר: "וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרָעָה אֶת הָעָם". הוא צעק "וי היי" על שלא ניצל את כשרונותיהם כשהיו אצלו, ולא הפיק מהם את התועלת המרבית שיכול היה להפיק מהם, אלא הטיל עליהם עבודות פשוטות ובזויות בחומר ובלבנים.

מעין זה אמרו חז"ל על הפסוק: "וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שְׁבַע" (בראשית כח, י), ש"יציאת צדיק מן המקום עושה רשם" (רש"י שם). רק כאשר הצדיק יוצא - אז מרגישים בחסרונו, ואילו כאשר הוא נמצא בעיר לא יודעים לפעמים להעריך נכונה את הברכה שהוא משרה בעיר.

עוד יש לבאר, כי התורה נקטה "וַיְהִי"

זאת הוא העסיק אותם בבניית דברי הבל נטולי קיום. כפי שנאמר: "אֶת פֶּתֶם וְאֶת רַעְמָסִס" (שמות א יא). וביארו חז"ל (סוטה יא ע"א): "רב ושמואל, חד אמר, פיתום שמה, ולמה נקרא שמה רעמסס? שראשון ראשון מתרוסס. וחד אמר, רעמסס שמה, ולמה נקרא שמה פיתום? שראשון ראשון פי תהום בולעו!".

פרעה העביד את ישראל בעבודות חסרות תוצאה, ואילצם לבנות בניינים שאינם מתקיימים. כל מה שבנו ישראל, נמחק ונהרס, והיה צורך לבנותו מחדש. מטרתו של פרעה היתה "לְמַעַן עֲנֹתוּ בְּסִבְלָתָם" (שם), כלומר לשעבד את ישראל ולגרום להם צער, בלי לנצל את מוחם המבריק לפיתוח מיזמים גבוהים ורמי מעלה.

בעת שבני ישראל יצאו ממצרים בסדר מופתי, "אִישׁ עַל מַחְנֵהוּ וְאִישׁ עַל דְּגָלוֹ" (במדבר א, נב), נוכח פרעה בגדולת ישראל, נאנח ואמר בליבו: "וי, חבל, איך איבדתי את העם הנבון והחכם הזה, כיצד לא השכלתי לרתום את

עוד כתב ה"אור החיים" הקדוש:

"וצא ולמד, כי הקדוש ברוך הוא יקפיד על כליון הנבראים, כמובא בדבריהם ז"ל (מגילה י ע"ב) 'מעשה ידי טובעים בים, ואתם אומרים שירה', וכנגד כל זה אמר הכתוב וַיְהִי לְשׁוֹן צַעַר."

כשאנו שומעים על רעידת אדמה שמתרחשת בעולם וגובה חללים רבים, אנו נשארים אדישים, כי לכאורה הדבר איננו נוגע אלינו. מה איכפת לנו שכמה גויים מתים אי שם בעולם?

אך זו איננה הגישה הנכונה. אומר ה"אור החיים" הקדוש: "הקדוש ברוך הוא יקפיד על כליון הנבראים". יש צער לקב"ה ממותם של ברואיו. כל אדם, אפילו גוי, אם הוא נוהג כשורה, הקב"ה אינו חפץ במיתתו. לכן - אומר ה"חפץ חיים" זצ"ל - כששומעים על אסון שהתרחש בעולם, ונספו בו אנשים רבים, צריך להצטער על הצער שיש לקב"ה מכך.

הנביא (יחזקאל לג, יא) אומר: "חִי אֲנִי נְאֻם ה' אֱלֹקִים אִם אֶחְפֵּץ בְּמוֹת הָרָשָׁע, כִּי

בלשון צער, כדי לבטא את צער הקב"ה שהצטער, כביכול, על כך שבני ישראל יצאו מארץ מצרים, מבלי להבין ולהשכיל כי הם עומדים להפוך לעם הנבחר ולקבל את החוכמה העילאית, שהיא חוכמת התורה הקדושה.

כאשר יצאו בני ישראל מארץ מצרים, הם עדיין לא הבינו מה מצפה להם, ואיזו ארץ טובה עומדים הם לנחול. אדמה פוריה ומשובחת, ארץ עיינות ותהומות היוצאים בבקעה ובהר, ארץ חיטה ושעורה וגפן ותאנה ורימון ארץ זית שמן ודבש, ארץ שדבש נוטף מעציה, ארץ אשר לא תחסר כל בה, ארץ שיש בה מכל מיני הפרות שבעולם.

לכן יצא עם ישראל ממצרים באנחה ובצער. "וי אנו עוזבים את מצרים!" ועל כן כתבה התורה: "וַיְהִי בְּשַׁלַּח פְּרָעָה אֶת הָעָם", לרמוז כי ישראל לא הבינו כי הם עומדים להיכנס לארץ הקדושה ולהיות בהיכלא דמלכא, מבני היכלו של מלך מלכי המלכים!

טובעין בים, ואתם אומרים שירה?"
 הגמרא (ברכות י"א) מספרת על אנשים
 רשעים שהיו בשכונתו של רבי מאיר,
 והיו מצערים אותו מאוד. רבי מאיר
 התפלל עליהם שימותו. אמרה לו
 ברוריה אשתו: הרי נאמר בתהלים (קד,
 לה) "יַתְמוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ", "חַטָּאִים"
 ולא "חוטאים"? וכן נכתב בסיפא של
 הפסוק: "וְרַשְׁעִים עוֹד אֵינָם". עלינו
 להתפלל עליהם שיחזרו בתשובה,
 וממילא יהיה מצב של "וְרַשְׁעִים עוֹד
 אֵינָם".

מוסיפה הגמרא ומספרת, שאכן
 רבי מאיר התפלל עליהם, והם חזרו
 בתשובה.

מעין זה מובא במסכת תענית (כג ע"ב)
 על אבא חלקיה ואשתו שהתפללו
 על עצירת גשמים, והעננים התקדרו

אם בשוב רשע מדרפו וְחָיָה". וכלשון
 הפייטן ב'וַנְתַּנָּה תִקְרָא': "עד יום מותו
 תִּחַכְּהָ לוֹ, אִם יָשׁוּב מִיַּד תִּקְבְּלוֹ".

על הפסוק (דברים כח, סג) "וְהָיָה כִּפְאֲשֶׁר
 שָׁשׂ ה' עֲלֵיכֶם לְהִיטִיב אֶתְכֶם... כִּן
 יִשְׁיֵשׂ לְהָרַע אֶתְכֶם", שואלת הגמרא
 (מגילה י"ע"ב): "ומי חדי (שמח) הקדוש
 ברוך הוא במפלתן של רשעים? והא
 כתיב (דברי הימים ב כ, כא) 'בְּצִאת לִפְנֵי
 הַחֲלוּץ וְאֹמְרִים הוֹדוּ לָהּ כִּי לְעוֹלָם
 חִסְדּוֹ', ואמר רבי יוחנן: מפני מה לא
 נאמר 'כי טוב' בהודאה זו - לפי שאין
 הקדוש ברוך הוא שמח במפלתן של
 רשעים".

ממשיכה הגמרא: "מאי דכתיב (שמות
 יד, כ): 'וְלֹא קָרַב זֶה אֶל זֶה כָּל הַלַּיְלָה'
 - ביקשו מלאכי השרת לומר שירה,
 אמר הקדוש ברוך הוא: 'מעשה ידי

וְהַמְלִיךְ דָּוִד וּמְלִיךְ הַמְּשִׁיחַ וְהַתְּנִיחַ לֹא
נִתְּנָה, וְכָל אוֹתָם הַצְּדִיקִים וְהַחֲסִידִים
וְהַנְּבִיאִים לֹא הָיוּ בְּעוֹלָם" (זוהר פרשת
וירא קה ע"א).

נמצא, שהקב"ה משאיר את הרשעים
בעולם בגלל הצדיקים שיצאו מהם.

לכן כשמשה רבנו ראה את הרשע
המצרי מכה איש עברי מאחיו, הוא
לא הרגו מיד, אלא - "וַיִּפֶן פָּה וְכַה וַיִּרְא
כִּי אֵין אִישׁ" - "וירא כי אין איש עתיד
לצאת ממנו שיתגיר" (רש"י שמות ב, יב).

לאחר שראה ברוח קודשו כי אין שום
צדיק שיצא ממנו, רק אז, "וַיִּךְ אֶת
הַמְּצָרִי וַיִּטְמְנֵהוּ בַחֹל".

על אדם כזה באמת אפשר לומר
"בְּאֶבֶד רְשָׁעִים רְנָה".

ישנו תלמיד חכם צדיק שהיה לו
אח שעזב את הדת, וקם על ה' ועל
משיחו. הוא היה איש תקשורת
ידוע, ודאג להפיץ את ארס הכפירה
והאפיקורסות שלו ברבים.

כשאותו אפיקורוס מת מן העולם,

תחילה בצד של אשתו. מדוע? כי
היתה בה מעלה מיוחדת: היו בריונים
בשכונתם שהציקו להם, אבא חלקיה
התפלל עליהם שימותו, אך אשתו
התפללה עליהם שיחזרו בתשובה,
ואכן הם חזרו בתשובה.

ואם תקשה, הלא שלמה המלך אומר
במשלי (יא, י) "בְּאֶבֶד רְשָׁעִים רְנָה", אם
כן משמע שיש לשמוח על מפתתם
של רשעים?

התשובה היא: אין מדובר בגויים
רגילים, אלא ברשעים שעומדים
ברשעם, וקמים על ה' ועל משיחו.

יתר על כן, גם על הרשעים אין לבקש
ולהתפלל שימותו מן העולם, אלא ראוי
להתפלל עליהם שישובו בתשובה
ויסורו מרשעותם.

אכן, זהו זוהר מפורש: "אָסוּר לוֹ לְאָדָם
לְהִתְפַּלֵּל עַל הַרְשָׁעִים שְׂסִיתְלִקוּ
מִן הָעוֹלָם, שְׂאֵלְמָלֵא סִלְקוּ קוּדְשָׁא
בְּרִיךְ הוּא לְתַרַח מִן הָעוֹלָם כְּשֶׁהִיא
עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, לֹא בָּא אֲבָרְהָם
אָבִינוּ לְעוֹלָם, וְשִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ,

קצינים ובעלי משרות מכובדות."

הוא פנה לאחד התלמידים ושאל:
"מה היתה משכורתך?"

"שנים עשר אלף שקל".

"ולמה חזרת בתשובה? למה באת
לישיבה?"

"כי גליתי את האמת, ונפשי חשקה
בתורה".

הוא המשיך להסתובב בין התלמידים,
ובדרך הטבע היה צריך להתרשם
מהם לטובה, ולהתפעל מהצעד שהם
עשו. אך ליבו לב אבן. הוא נשאר
אפיקורוס, והמשיך להפיץ את הארס
שלו מעל כל במה אפשרית.

עליו ועל שכמותו נאמר: "בְּאֵבֶד
רְשָׁעִים רְנָה". אבל אנשים 'רגילים',
הקב"ה עצב על כליונם.

הורה הרב אליישיב לאחיו הצדיק
שלא לשבת שבועה, כי מדובר ברשע
מרושע שחטא והחטיא את הרבים.

פעם הוא בא לישיבתנו. הוא רצה
לעמוד מקרוב על התופעה המופלאה
של צעירים ששבים אל בורא עולם,
עוזבים את כל הבלי העולם הזה,
ועוסקים בתורה הקדושה. הוא היה
ספקן גדול, ולא היה מסוגל להאמין
שהתופעה הזאת אמיתית. כל הזמן
הוא שאל אותי: "האם זה אמיתי?"...
הוא היה בטוח שמדובר באנשים עם
בעיות אישיות, או כאלה שביקשו
להשתמט משרות צבאי, או כאלה
שלא הצליחו בחיים וחיפשו מקום
מקלט.

אמרת'לו: "תשעים אחוז מהתלמידים
שלנו הם יוצאי צבא, חיילים קרביים,
ששירתו ביחידות מובחרות, גם

"חכם לב יקח מצות"

לזקנתם, סרח בת אשר, היחידה שנשארה חיה מתקופת השבטים, ואמרה להם שאם אמר: "פֶּקֶד פִּקְדוֹתַי אֶתְכֶם", סימן שהוא האיש שעתיד לגאול את ישראל ממצרים (פרקי דרבי אליעזר פרק מז).

מסופר במדרש (תנחומא בשלח סימן ב), שלפני שיצאו ישראל ממצרים, הלך משה לסרח בת אשר, ושאלה היכן נמצא ארונו של יוסף, שהרי השביע יוסף את בני ישראל שלא יעזבו את מצרים מבלי לקחת את עצמותיו, כמו שנאמר בסוף חומש בראשית (ג, כה): "וַיִּשְׁבַּע יוֹסֵף אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר פֶּקֶד יִפְקְדוּ אֲלֵכֶם אֶתְכֶם וְהֵעֵלְתֶם אֶת עֲצָמוֹתַי מִצָּרָה".

אמרה לו סרח שהמצרים הכניסו את גופתו של יוסף בתוך ארון מברזל, והטביעוהו עמוק עמוק במעמקי הנילוס, כדי שישפיע עליהם ברכה ושפע.

הלך משה וכתב על טס "עֲלֵה שׁוֹר", שזהו סימנו של שבט יוסף, כפי

וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת עֲצָמוֹת יוֹסֵף עִמּוֹ (שמות יג, יט).

דרשו רבותינו (סוטה יג ע"א): "בוא וראה כמה חביבות מצוות על משה רבנו, שכל ישראל כולן נתעסקו בביזה, והוא נתעסק במצוות, שנאמר (משלי י, ח): 'חכם לב יקח מצות' - בשעה שכל ישראל היו עוסקים בביזת מצרים, משה רבנו עסק בלקיחת ארונו של יוסף.

כשנגלה ה' יתברך למשה רבנו בסנה, ציוהו לומר לישראל שהוא גואלם, וכך היה לשון הציווי: "לֵךְ וְאֶסְפַּתְּ אֶת זַקְנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם... פֶּקֶד פִּקְדוֹתַי אֶתְכֶם וְאֶת הָעֲשׂוּי לְכֶם בְּמִצְרַיִם" (שמות ג, טז). דרשו רבותינו (שמות רבה ג,

ח): "אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: אמר להם 'פֶּקֶד פִּקְדוֹתַי', מסורת היא בידם מיוסף הצדיק שבלשון הזה אני גואלם, לך אמור להם זה הסימן".

באו משה ואהרן ועשו את המופתים לעיני זקני ישראל, ומשה אמר להם: "פֶּקֶד פִּקְדוֹתַי אֶתְכֶם". הלכו הזקנים

לך ואמור להם לישראל, בבקשה מכם, שאלו ממצרים כלי כסף וכלי זהב, שלא יאמר אותו צדיק [אברהם אבינו]: 'וַעֲבָדוּם וְעָנּוּ אֹתָם' (בראשית טו, יג) קיים בהם, 'וְאַחֲרַי כֵּן יֵצְאוּ בְרַכְשׁ גְּדוֹל' (שם, יד) לא קיים בהם".

אם כן, מדוע רק על משה רבנו נאמר שהיה "חכם לב יקח מְצוֹת", הרי גם ישראל עסקו באותה העת במצוות ביזת מצרים!

התשובה היא: אומנם גם בני ישראל עסקו במצווה בלקיחת ביזת מצרים, אולם לולי ארונו של יוסף לא היו יכולים ישראל לצאת ממצרים, שהרי יוסף השביעם ואמר להם לפני מותו: "וְהִעֲלִיתֶם אֶת עֲצַמֹתַי מִזֶּה" (בראשית נ, כה), דהינו שלא יצליחו לעלות ממצרים אם לא יקחו את עצמותיו.

נמצא, שלולי משה רבנו שהיה "חכם לב", ולקח את עצמות יוסף, לא היתה מועילה כל ביזת ישראל ממצרים, שהרי בפועל לא היו יכולים לצאת, כיון שלא היה בידם ארונו של יוסף.

נמצא שבלקיחת ארונו של יוסף גרם משה שעם ישראל יצאו ממצרים,

שברכם משה רבנו: "בְּכוֹר שׁוֹרוֹ הֲדָר לוֹ" (דברים לג, טו), זרק את הטס לתוך הנילוס, וצעק בקול גדול: "יוסף יוסף, הגיעה שעה שהקב"ה גואל את בניו, והשכינה מעכבת לך וישראל וענני כבוד מעכבין לך, אם אתה מגלה את עצמך, מוטב, ואם לאו הרי אנו נקיים משבועתך". מיד צף ועלה ארונו של יוסף, ונטלו משה על כתפיו.

לכן זכה משה רבנו בתואר "חכם לב יקח מְצוֹת", שבמקום להתעסק בביזת מצרים, התעסק בלקיחת ארונו של יוסף, ובקיום שבועתו שהשביע את בני ישראל.

לכאורה לא מובן, הלא גם ישראל עסקו באותה העת במצווה - לקיחת הממון ממצרים וקיום ההבטחה שהבטיח הקב"ה לאברהם אבינו שיצאו ישראל ממצרים ברכוש גדול, כפי שדרשו רבותינו (ברכות ט ע"א) על הפסוק: "דִּבֶּר נָא בְּאָזְנֵי הָעָם וְיִשְׁאַלּוּ אִישׁ מֵאֵת רֵעֵהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רְעוּתָהּ כְּלֵי כֶסֶף וְכֵלֵי זָהָב" (שמות יא, ב), אין "נא" אלא לשון בקשה, אמר לו הקדוש ברוך הוא למשה: "בבקשה ממך,

האדם נהנה, רק נשמתו.

נצייר לעצמנו: אדם אחד ישב שלוש שעות וסעד את ליבו במאכלי השבת הערבים לחיך, "לא השיב ידו מפלע" (איכה ב, ח). וכנגדו אדם אחר אכל חצי שעה, ולאחר מכן ישב ולמד גמרא או כמה סימנים בהלכה בעמל גדול.

שניהם מקיימים מצווה, אך כלום ניתן בכלל להשוות בין השכר המגיע לכל אחד מהם - זה יושב, אוכל שותה ומפצח גרעינים, לעומת זה שיושב ועמל בתורה? הלא ברור כי זה שעמל בתורה שכרו גדול הרבה יותר!

זו הסיבה שדווקא על משה רבנו נאמר: "חכם לב יקח מצוות". כל בני ישראל רצו אחר הכסף והזהב. אומנם גם זו מצווה, מצוות "ושאלה אשה משכנתה ומגרת ביתה פלי כסף וכלי זהב", אבל יש במצווה זו הנאה. אי

ונטל משה שכר כנגד כולם. לכן זכה לתואר "חכם לב יקח מצוות".

הרב "בן איש חי" מתרץ קושיה זו באופן נוסף: יש מצוות ויש מצוות, יש מצוות שאדם מקבל מהן גם הנאה גשמית מסוימת. מצוות אלו הן בדרגה פחותה ממצוות שאין בהן כלל תגמול גשמי, כנשיאת ארונו של יוסף על ידי משה רבנו.

אין להשוות את השכר העצום המגיע למקיים מצווה שאין לו הנאה כלל מקיומה, למקיים מצווה שיש לו בה הנאה.

למשל מצוות ענג שבת, לענג את השבת באכילה ושתיה. מצווה נפלאה מאוד וקדושה שחייבים לקיימה. לעומת זאת ישנה מצווה של תלמוד תורה, שממנה אין גופו של

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

יותר מהמצווה שקיימו ישראל בביזת מצרים.

מכאן נלמד מוסר השכל, עד כמה מעלתה שכרה ועוצמתה של מצווה שעושה האדם לשם שמים, ללא שיש לו ממנה הנאה, ונשתדל לעשות עוד ועוד מצוות לשם שמים, כי מעלתן גדולה וכבירה היא עד מאוד.

אפשר להשוות מצווה זו למצווה שעשה משה רבנו, הדאגה לארונו של יוסף, מצווה שלא היתה לו שום הנאה ממנה, אלא אדרבה הצורך לחפש את הארון בכל רחבי מצרים, ולאחר מכן לשאת אותו על גבו.

המצווה שעשה משה רבנו היתה "נטו" לשם שמים, ללא הנאה פרטית, ולכן שכרה ומעלתה גדולים הרבה

פניה ישירה אל ה' יתברך

מחלתו הקשה. כל הרופאים לא מצאו לה מזור, וכבר התיאשו מחייו.

ראה הרבי כי הוא סומך ביותר על הרופאים, וכלל לא פנה אל הקב"ה, ואמר לו: "קום וסע אל הפרופסור הגדול שבאניפולי", והוא ימצא לך מזור ותרופה.

התעודד האיש ומיהר לנסוע לאניפולי. הנסיעה באותם ימים לא היתה פשוטה כלל ועיקר, אולם מה

וַיֹּאמֶר אִם שָׁמוּעַ תִּשְׁמָע לְקוֹל ה' יִלְקֶיךָ וְהִיָּשֶׁר בְּעֵינָיו תַּעֲשֶׂה וְהֶאֱזַנְתָּ לְמִצְוֹתָיו וְשָׁמַרְתָּ כָּל חֻקָּיו כָּל הַמַּחֲלָה יֵאָשֶׁר שְׁמֹתַי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי ה' רַפְאֵךְ (שמות טו, כו).

מכות שמקבל אדם מאת ה' נועדו גם הן לטובתו - כדי לקרבו אל הקב"ה. כשהוא זועק אל ה', הוא נושע ונרפא. מעשה היה בחסיד שבא אל רבי מרדכי מניסכניו זצ"ל, ובכה לפניו על

לא עושים, אם הרבי אמר?

נשענים על אבינו שבשמים."

"הלוא זה הדבר אשר בעבורו שלחתך לשם" - החזיר לו רבו מניה וביה - "אף אתה תשען על אבינו שבשמים, ותתפלל אליו שירפא אותך. הוא רופא כל בשר ומפליא לעשות, ויכול להמציא ישועה גם כאשר כולם נואשים ממנה..."

הגיע והחל מיד לברר אצל אנשי המקום, היכן מתגורר הפרופסור הגדול. נתנו בו אנשי העיר את עיניהם ואמרו: "מעולם לא גר כאן פרופסור גדול".

"אם כן היכן גר הרופא?", שאל את אנשי העיר.

"מעולם לא גר כאן רופא", השיבוהו.

"והרוקח שלכם, איפה אוכל למוצאו?"

"אין לנו רוקח".

השתומם החסיד: "אם כן מה אתם עושים כשתוקפת אתכם מחלה?"

ענו כולם: "אנו מתפללים לרופא כל בשר שירפא אותנו".

שב האיש לרבי בפחי נפש, וסיפר לו את קורותיו: "באניפולי אין לא פרופסור ולא רופא, ואפילו לא רוקח או חובש".

"ומה הם עושים כשהם חולים?" - הקשה הרבי, והיהודי ענה: "הם

ראש הישיבה שלי, רבי דב מאיר רובמן זצ"ל, נהג לומר לאנשים שבאו לתנות לפניו על מחלה שפקדה אותם: "האם אתם מכירים את דוקטור רחמן ואת פרופסור נאמן?..."

"איננו מכירים" - היו אומרים, והרב נענה לעומתם: "איך אינכם מכירים? אתם הלוא פונים אליו שלוש פעמים ביום, כשאתם אומרים: 'כי קל מלך רופא נאמן ורחמן אתה'. ה' יתברך הוא הפרופסור הגדול והמרפא המופלא ביותר שקיים עלי אדמות".

"וַיִּזְעֻקוּ וַתַּעַל שְׁעָתָם" (שמות ב, כג) - אין לנו דרך אחרת, רק לזעוק אל ה' יתברך!

קדושתו של רבי שלום שרעבי זיע"א

הרש"ש לא היה כבושם הזה בקבלה!
ראוי לנו לספר מעט על גדלותו
וקדושתו העצומה.

בגיל תשע שנים היה הילד שלום
שרעבי לומד מצוין, והיה אוהב מאוד
את לימודו. אביו הצדיק נפטר פתאום
לבית עולמו, והשאיר ילדים קטנים
בבית. אמו היתה מכבסת כביסה של
אנשים זרים, כדי להביא לחם לביתה.

אמרה האם לשלום בנה: "שלום שלי,
אתה אוהב תורה, ילד יקר, אבל צריך
אוכל לילדים שבבית. אין ברירה,
לך ועשה משהו, כדי להביא מעט
פרנסה".

ושלום, הגם שכאמור למד תורה
בהתמדה גדולה, ואהב מאוד את
התורה, לא אמר לאמו: 'אני לומד
תורה ופטור מהכל'...

היה שלום הקטן הולך ומוכר סדקית
שעתיים או שלוש ביום, משתכר

השבוע, י' שבט, חל יום הילולתו
של רבי שלום שרעבי זצ"ל, הרש"ש
הקדוש, אשר היה קדוש עליון. את
כל חכמת הקבלה הוא האיר ממזרח,
מתימן, כרבי שמעון בר יוחאי בדורו.

לאחר פטירת שני קדושי עליון,
המאורות הגדולים - ה"אור החיים"
הקדוש, ורבי חיים אבולעפיה זצ"ל
מטבריה - הרגישו בני אותו דור
שכמעט ככתה גחלת ישראל, חלילה
וחס.

אבל מ'תימן יבוא'. בשרעב שבתימן
שכן יהודי ירא ה', נהנה מיגיע כפיו -
רבי שלום שרעבי זצוק"ל.

תלמידיו כולם היו גאוני תבל: רבי יום
טוב אלגזי, מרן החיד"א ועוד.

הוא האיר את העולם בספריו
העוסקים בחכמת הקבלה: נהר שלום,
סידור הרש"ש עם כונות האר"י
ז"ל, המלמד איך לכוון כוונות וליחד
ייחודים, ועוד. מהאר"י הקדוש עד

אלוקים. בעת שעבר בין הבתים למכור את מרכולתו, הביטה אחת השרות מהחלון, והבחינה ביופיו. יופי כזה לא ראתה מימיה. תאוה רעה נכנסה בה.

פנתה אל הנער ואמרה: "ברצוני לקנות כמה דברים לביתי. האם תוכל להעלות את ארגז הסחורה אל ביתי?" "בבקשה".

הצדיק לא העלה על דעתו את מזימתה הנפשעת, והעלה את הארגז.

הלכה השרה הרשעית, נעלה את הדלת ולקחה את המפתח. אחר כך הוציאה חרב מושחזת, ואמרה בתקיפות, "רצונך להמשיך לחיות?" "כן".

"אם כן, חייב אתה להתרצות לי. אם לא - אשסף את צוארך, ואספר לכולם שנכנסת להרוג אותי, והרגתי אני אותך".

עמד הנער המום ומזועזע.

"זהו, תחליטי!" שבה השרה ואמרה, "אתה רוצה להמשיך לחיות? זאת

במעט כסף, ומביא לחם לבית, ואחר כך שב לעסוק בתורה. היה קשה לו לעבור בין כל מיני נשים, ולמכור כפתורים ומחטים, אבל לא היתה ברירה.

הוא היה עלול לומר: 'ריבונו של עולם, למה אתה מביא עלי ניסיון כזה? אני רוצה ללמוד את התורה שלך, אני אוהב את התורה שלך, אז למה עשית אותי יתום חסר כל? כנראה אינך רוצה שאהיה בן תורה. אני מצטער מאוד, אבל אני חייב לעבד...'

היה לו ניסיון לומר כך, אך הוא לא אמר - הוא התגבר! עמד בניסיון!

כך, מידי יום ביומו, עד גיל שש עשרה, היה הרב הקדוש הולך עם עגלה קטנה וארגז, ומוכר גומי וגרביים, מחטים וסבון, עד שהרוויח די הצורך לרכישת לחם עבור אמו ואחיו היתומים. אחר כך טמן עצמו בכית המדרש, ולמד בלי הרף!

בגיל שש עשרה היה רבי שלום שרעבי יפה תואר ויפה מראה, מראהו כמלאך

ומחכה, ואין קול ואין עונה.

פרצה את הדלת, ומצאה חדר ריק.
רבי שלום שרעבי קיים את הבטחתו.
אחד מאחיו הצעירים יותר התחיל
למכור במקומו, והוא עצמו עזב את
מקום הולדתו.

בדרכו עבר דרך עיראק - ורבנו יוסף
חיים זצ"ל מציין בהרחבה בכתביו,
כי ראה בכך זכות שכפות רגליו של
הרש"ש דרכו ברחובות עירו. משם
הגיע לחלאב. בעיר חאלב היו באותם
ימים מקובלים תלמידי חכמים.
אף אחד מהם לא הכיר את רבי
שלום שרעבי, ולא ידעו על גדלותו.
לפרנסתו עבד כשמש, אבל היה לומד
יומם ולילה, לא פסיק פומיה מגירסה.
יום אחד התעורר ויכוח בין הלומדים,

האפשרות היחידה שלך...!"

רבי שלום היה כבר אז פיקח וחריף
מאוד. הוא ענה לשרה הרשעית כך:
"מתנה כזאת?! תודה רבה לך. מי אני
ומה אני שאהיה ראוי לחסד כזה מצד
שרה חשובה כזאת..."

השאיר הנער את הקופסא שלו, ונכנס
לחדר השירותים בקומה השנייה,
שהיה בו חלון קטן. לפני שנכנס אמר:
"ריבונו של עולם, אני מוסר את נפשי
כדי לא להיכשל, ואני מבטיח לך שאם
תציל אותי - אעזוב את הכל מאחורי,
ואסע מיד לארץ ישראל ללמוד
תורה". כך אמר לפני שנכנס, דחק את
עצמו, והפיל עצמו מהחלון. בא אליהו
הנביא זכור לטוב, והציל אותו שלא
יתרסק.

בינתיים, השרה הרשעית מחכה

אחר כך ראה שהם אינם מכוונים באופן מדויק על המילה "וְכֹה תִּדְבֹר" (במדבר כג, טז). אמר: "ה'כה' הזאת שורפת לי את הלב... אין אני יכול לשאת זאת. מוטב שאלך לארץ ישראל".

ורבי שלום הצדיק התערב ואמר, "אני חושב אולי ככה..."
תמהו ואמרו: "האם בקי אתה בחכמת הקבלה?" אך רבי שלום, בענוותנותו, לא גילה את גדלותו.

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 5000455 - 02 פקס: 5000502 - 02 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחה

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חנה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זררה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה